

บทคัดย่อ

ความหลากหลายทางภาษาและชาติพันธุ์ในอำเภอเชียงแสน Language and Ethnic Diversity in Chiang Saen District

อ. รุ่งวิมล รุ่งโรจน์สุวรรณ, รศ. ดร. สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ

สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

เชียงแสนเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน มีการตั้งถิ่นฐานและอพยพโยกย้ายของกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และถือเป็นอาณาบริเวณที่มีการผสมผสานทางภาษาและวัฒนธรรมมากแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงราย จากการสำรวจทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปีพ.ศ. 2538 และปีพ.ศ. 2545 พบการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มชาติพันธุ์ในอำเภอเชียงแสนจาก 6 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ เข่า มูเซอ แม้ว อีเก้อ ไทลื้อ ไทยวน เป็นกลุ่ม 9 ชาติพันธุ์ ได้แก่ เข่า มูเซอ แม้ว อีเก้อ ไทลื้อ ไทยวน จีนฮ่อ ลัวะ ไทใหญ่ การศึกษาถึงความหลากหลาย แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของจำนวนกลุ่มชาติพันธุ์ จะเป็นประโยชน์ทั้งในแง่การอนุรักษ์ภาษา วัฒนธรรม ตลอดจนการกำหนดนโยบายทางการศึกษาและการปกครองระดับท้องถิ่นต่อไป งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหลากหลายทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในอำเภอเชียงแสน และเพื่อจัดทำแผนที่ภาษาอำเภอเชียงแสน วิธีการเก็บข้อมูลมาจากการสอบถามข้อมูลพื้นฐานจากข้อมูลจำนวนประชากรจากหน่วยราชการประจำตำบล และจากการสอบถามผู้นำท้องถิ่น และจากการเก็บข้อมูลจากผู้อพยพภาษาโดยใช้คำเก็บข้อมูลของ สวาทิช (Swadesh, 1971) จำนวน 200 คำ เพื่อนำมาทดสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากหน่วยราชการ พร้อมทั้งวิเคราะห์ระบบเสียงของภาษาต่างๆ และชุดคำเก็บข้อมูลของ เกดนี (Gedney, 1972) สำหรับวิเคราะห์ระบบเสียงของภาษาตระกูลไท ผลการศึกษาพบว่ามียุทธชาติพันธุ์ทั้งสิ้น 16 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยวน ของ ไทลื้อ ไทพวน ไทใหญ่ ลาว อีสาน อาข่า เข่า ม้งขาว ม้งเขียว จีนฮ่อ มูเซอขาว ละว้า และว้าดำ โดยภาษาที่มีผู้พูดมากที่สุด 3 อันดับแรกคือภาษาไทยวนเป็นภาษาที่มีกลุ่มผู้พูดมากที่สุด คือ 66.57% รองลงมาคือ ภาษาไทใหญ่มีจำนวน 5.3% และภาษาไทลื้อมีจำนวน 4.3%

Abstract

Language and Ethnic Diversity in Chiang Saen District

Aj. Rungwimol Rungrojsuwan and Assoc. Prof. Dr. Sorabud Rungrojsuwan

School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University

Chiang Saen is one of the most diverse districts in Chiang Rai in term of number of people and its ethnic groups since it has been set in a good location, being a border of Thailand and connecting with Laos and Myanmar. However, the studies about its ethnic groups done by local officers are not certain as the results has shown that there were 6 ethnic groups in year 1995 and 9 ethnic groups in year 2002.

This research will study about language and ethnic diversity in Chiang Saen district which may benefit local people to know and preserve their own cultures and languages and may benefit local and provincial organization to know how to set proper policies to help preserve and promote the unique culture of each ethnic group and how to set a teaching and learning policy in local schools.

This research aims to study language and ethnic diversity in Chiang Saen district and to contribute language maps. The researchers collected information from three sources which are collecting popularity reports done by Subdistrict Administrative Organization (SAO) from 6 Tambons, interviewing leaders of each village, and collecting language information from informants using Swadesh's wordlist (Swadesh, 1971) and Gedney's wordlist (Gedney, 1972). After analyzing data, the results showed that there are 16 languages which are Tai Yuan, Yong, Lue, Tai Puan, Tai Yai, Lao, South Eastern Thai (Esarn), Akha, Mien, Whith Hmong, Black Hmong, Chinese, White Lahu, Yellow Lahu, Lawa and Black Wa. The first three groups that have the highest population are Tai Yuan (67%), Tai Yai (5.3%) and Tai Lue (4.3%) respectively.